

2014

Mykolo Romerio
universitetas

Akademinės etikos
centras

[NAUJIENŲ ARCHYVAS]

Šioje naujienų suvestinėje pateikiamos 2014 metų universiteto naujienos, susijusios su akademinės etikos skatinimu, bei kitos šalies iniciatyvos ir tyrimai akademinės etikos srityje.

2014 | SAUSIS

AEC vadovas doc. dr. Saulius Nefas įsitraukia Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos Patariamojo komiteto veiklą.

* * *

Vilniaus universiteto Studentų atstovybė diskutuoja apie [akademiniį sąžiningumą](#), pristatoma atlikto tyrimo apžvalga.

2014 | KOVAS

Kovo 20 d. vyko universiteto Studentų atstovybės (MRU SA) visuotinis narių susirinkimas, kurio metu naujieji MRUSA nariai pasirašė Akademinio sąžiningumo deklaraciją. Joje ne tik vadovai, bet visi atstovybės nariai įsipareigoja „rodyti pavyzdį kitiems akademinės bendruomenės nariams ir netoleruoti akademinio nesąžiningumo atvejų“.

* * *

Bioetikos būrelio vadovė dr. J. Balsienė pakvietė į svečius advokatų tarybos pirmininką prof. L. Papirtį, kuris skaitė paskaitą apie advokatų etiką. Tai turi įtakos formuojant ir akademinę etiką, nes geriau suvokiant profesinę etiką galima geriau suvokti ir akademinę etiką. Kaip sakė profesorius, advokatų etika prasideda nuo reiklaus egzaminavimo norint tapti advokatu. Po to atsiranda santykis su kiekvienu klientu, kuris užsimezga nuo sutarties pasirašymo ir tęsiasi ginant jo interesus. Tad su studentu pasirašoma sutartis, kai jis įstoja į universitetą, bet po to yra santykiai tarp dėstytojo ir studento, kurie apogėjų pasiekia atliekant užduotis, rašant koliokviumus, laikant egzaminus.

2014 | BALANDIS

Informuojame, kad mokslo prorektorė prof. dr. I. Žalėnienė dalyvavo akademinės etikos konferencijoje Jaksonvilio (JAV) universitete. Pasak prorektorės, konferencija buvo labai dalykiška: buvo dalinamasi patirtimi, kas daroma AE srityje pasaulio universitetuose. Akivaizdu, kad jei mes dažnai AE suprantame tik kaip akademinį sąžiningumą, tai pasaulio šalių universitetai tai supranta kur kas plačiau. Taip pat siekiama, kad AE centrai veiktų ne kaip atskiri struktūriniai padaliniai, bet AE centrų veikla būtų integruojama į organizacijos kultūrą (visų padalinių veiklą) ir taip AE vertybės taptų universitetų strateginėmis vertybėmis.

* * *

Edukologijos ir socialinio darbo instituto lekt. Inga Gaižauskaitė pasidalino patirtimi apie akademinio raštingumo standartų taikymą Vidurio Europos universitete:

Pastaruoju metu daug diskutuojama apie akademinės etikos, akademinio sąžiningumo ir akademinio raštingumo standartus ir jų taikymą tiek bendrai Lietuvos aukštojo mokslo

institucijose, tiek Mykolo Romerio universitete. Šiame kontekste verta pasidalinti patirtimi, kurią įgijau studijuodama tarptautiniame universitete. 2001-2002 m. išvykau į Varšuvą studijuoti sociologijos magistrantūroje Vidurio Europos universitete, kurio sociologijos programą akreditavo Lankasterio universitetas (Centra European university (CEU) / Lancaster university (UK)). Nuo pat pirmosios studijų dienos šiame universitete buvo akcentuojama akademinės etikos ir akademinio sąžiningumo svarba. Vienas iš didesnių skirtumų, kurį įžvelgiu šiuo metu dirbdama kaip dėstytoja Lietuvoje, yra akademinio raštingumo standartai ir gebėjimai.

Baigus studijas CEU, akademinio raštingumo standartai tapo ne tik savaime suprantami – jų paisymas ir taikymas tapo visiškai integralia ir natūralia kasdienės akademinės veiklos praktika. Kokiu būdu to pasiekama? Galėčiau išskirti tris, mano manymu, svarbiausius veiksnius.

Pirmausia, detalus išaiškinimas, kas tai yra akademinis raštingumas, kokie yra akademinio raštingumo standartai ir kaip juos reikia įgyvendinti praktikoje. Pirmąjį studijų pusmetį akademinio raštingumo dalykas buvo privalomas visiems studentams, daug dėmesio skiriant praktiniam darbui. Taip pat visi studentai gavo išsamias akademinio raštingumo atmintines: kaip teisingai dirbti su literatūros šaltiniais, kas yra laikoma plagijavimu, kaip to išvengti, kokia yra akademinio darbo struktūra, žodynas, ir t.t.

Antra, nuolatinė pagalba akademinio raštingumo klausimais ir stebėseną visų studijų metu. Akademinio raštingumo lektoriai buvo prieinami nustatytomis budėjimo valandomis, ir kiekvienas studentas turėjo galimybę aptarti kiekvieną savo rašto darbą būtent akademinio raštingumo prasme.

Trečia, griežta pozicija nepaisantiems akademinio raštingumo standartų ar sąmoningai juos laužantiems. Studentams, kurių rašto darbuose (nepriklausomai nuo jų apimties ir svarbos) buvo aptinkamos plagijavimo paraiškos, nedvejojant buvo taikomos sankcijos, įskaitant ir pašalinimą iš programos.

2014 | GEGUŽĖ

Politikos ir vadybos fakultete prof. dr. Sauliaus Nefo vadovaujami studentai atliko kasmetinį tyrimą apie AE – [Kaip Viešojo administravimo studijų programos II kurso studentai supranta etika?](#)

<i>Išvados</i>	<i>Rekomendacijos</i>
Dauguma studentų etiką supranta kaip tam tikrų taisyklių laikymąsi, pagarbą vienas kitam. Taip pat daugelis studentų yra skaitę MRU etikos kodeksą ir mano, kad jis yra reikalingas, nors juo vadovujasi tik nedidelė studentų dalis.	Dėstytojai turėtų dažniau akcentuoti etiketo svarbą užsiėmimuose.
Pagrindiniai pažeidimai, kuriuos įžvelgia studentai, – tai dėstytojų viešas simpatijų ir antipatijų reiškimas, piktavališkas šaipymasis iš studentų.	Organizuoti paskaitas, skirtas supažindinti studentus su MRU Etikos kodeksu.
Studijuojantieji dažniausiai pažeidžia etikos kodeksą nusirašinėdami bei naudodamiesi neleistinomis priemonėmis atsiskaitymų metu.	Dėstytojai ir studentai turėtų dažniau pranešti Etikos komisijai apie galimus pažeidimus, taip nebūdami abejingi problemai.
Pastebėjus kolegą pažeidžiant etiką dauguma studentų nesiimtų jokių veiksmų, o pastebėjus	

<i>Išvados</i>	<i>Rekomendacijos</i>
dėstytoją elgiantis netinkamai, studentai norėtų imtis priemonių, tačiau bijo arba neturi informacijos, kur jiems reikėtų kreiptis.	
Didelė studijuojančiųjų dalis mano, jog etikos pažeidimas yra problema, tačiau patys neketina imtis priemonių problemai spręsti, tik pateikia pasiūlymus atsakomybę perleisdami kitiems.	

* * *

Gegužės 15 d. vyko dr. Tomo Girdenio organizuojama diskusija „Studentų akademinis nesąžiningumas, jo priežastys ir įveikimo būdai“.

* * *

Gegužės 20 d. universitete vyko nacionalinė akademinės etikos konferencija „[Akademinio sąžiningumo kultūra kintančioje visuomenėje 2014](#)“, organizuota kartu su Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba. Konferencijoje dalyvavo per 40 dalyvių iš kitų aukštųjų mokyklų.

2014 | BIRŽELIS

Birželio 17 d. vykusioje MRU Mokslo kavinėje prof. dr. Nijolė Vasiljevienė ir dr. Loreta Tauginienė skaitė pranešimą apie akademinio sąžiningumo problemų sprendimus. Prof. dr. Nijolė Vasiljevienė pristatė akademinio sąžiningumo sampratą, valdymo instrumentus, o dr. Loreta Tauginienė apžvelgė užsienio šalių sankcijų praktiką akademinio pažeidimo atveju.

2014 | LAPKRITIS

Informuojame, kad jau veikia [Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos](#) interneto svetainė.

Šios tarnybos vienos iš pagrindinių veiklų yra:

- ✓ nagrinėja pareiškėjų skundus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus dėl fizinių ir juridinių asmenų veiksmų (veikimo ar neveikimo), kuriais pažeidžiama arba įtariama, kad gali būti pažeista, akademinė etika ir procedūros, pirmiausia akademinio sąžiningumo, akademinės laisvės, mokslo darbų vertinimo nešališkumo, lygių teisių dalyvauti konkursuose, etiškų tarpusavio santykių principai; taip pat skundus dėl mokslo ir studijų institucijų vadovų ir padalinių administracijos vadovų piktnaudžiavimo akademinės etikos ir procedūrų srityje;

- ✓ teikia rekomendacijas mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų ir kitų akademinės etikos priemonių kūrimo, įgyvendinimo ir tobulinimo;
- ✓ kaupia, nagrinėja ir apibendrina duomenis apie kontrolieriui žinomus akademinės etikos ir procedūrų pažeidimus, Mokslo ir studijų įstatymo ar mokslo ir studijų institucijų statutų, institucijų akademinės etikos kodeksų pažeidimus, taikytus administracinės atsakomybės atvejus, taip pat kitus duomenis, susijusius su akademinės etikos ir procedūrų laikymusi Lietuvoje;
- ✓ bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijomis, tarnybomis ir organizacijomis, taip pat su tarptautinėmis organizacijomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis, nagrinėjant akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų atvejus, pasitelkia akademinis tinklus keisti informacija apie akademinės etikos pažeidimus, pirmiausia plagijavimo ir kitus intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus, susijusius su neteisėtu mokslo ar meno rezultatų panaudojimu, taip pat mokslinių tyrimų duomenų padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo jais atvejus; etc.

* * *

Atliktas **žvalgomasis tyrimas**, kuriuo buvo tiriama „Jei mūsų universitete akademinės etikos vertybėms formuoti skiriamas dėmesys, kaip tai atsispindi viename iš informacijos šaltinių – fakultetų tinklalapiuose?“.

Tyrimo rezultatai: akademinės etikos vertybių formavimas naudojant vieną iš informacijos šaltinių – fakultetų tinklalapius, neišnaudojamas, todėl daugumai universiteto dėstytojų ir studentų nepasiekama oficiali ir sisteminė informacija apie akademinės etikos vertybių formavimą.

- ✓ REKOMENDACIJA: pagalvoti apie tikslingumą visų fakultetų pagrindiniuose tinklalapių puslapiuose skelbti informaciją apie akademinės etikos vertybių formavimą

2014 | GRUODIS

Studentų mokslinė draugija surengė mokymus studentams, ketinantiems rengti mokslo straipsnius. Artimiausiu metu ši draugija planuoja socialinę akciją – reklamą apie akademinį sąžiningumą.